

Perusmuistio: Komission lisätalousarvioesitykset nro 2 ja 3 EU:n talousarvioon varainhoitovuodelle 2024

Eduskuntatunnus
U 18/2023

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 9.4.2024 varainhoitovuotta 2024 koskevan lisätalousarvioesityksen nro 2 (COM (2024) 920 final) sekä lisätalousarvioesityksen nro 3 (COM (2024) 921 final). Lisätalousarvioesityksessä nro 2 ehdotetaan varainhoitovuoden 2023 toimeenpanosta aiheutuvan ylijäämän siirtämistä vuoden 2024 EU:n talousarvioon tuloina, jolloin samalla myös jäsenvaltioilta kerättävät kansalliset maksuosuudet pienenevät.

Lisätalousarvioesityksen nro 3 tarkoituksena on osoittaa Euroopan syyttäjänvirastolle (jäljempänä EPPO) lisärahoitusta, jotta voidaan ottaa huomioon Puolan mukaan tuleminen EPPO:n tiiviimpään yhteistyöhön samoin kuin Ruotsin odotettavissa oleva mukautulo.

Komissio esittelee lisätalousarvioesityksen nro 2/2024 16.4. pidettävässä budjettikomitean kokouksessa. Budjettikomitean käsittelyn jälkeen asia siirtyy Coreper II:n käsittelyyn, mahdollisesti 5.6.2024.

Komissio esitteli lisätalousarvioesityksen nro 3/2024 budjettikomiteassa 9.4.2024. Budjettikomitean käsittelyn jälkeen asia siirtyy Coreper II:n käsittelyyn, tämän hetken tiedon mukaan 17.4.2024.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä komission lisätalousarvioesityksen nro 2/2024.

Suomi voi hyväksyä komission lisätalousarvioesityksen 3/2024. Suomi pitää kuitenkin valitettavana, että suhteellisen pienen lisärahoituksen tarve esitetään katettavan kehyksen ulkopuolisen erityisvälineen, joustovälineen käytöllä eikä uudelleenkohdentamalla määrärahoja talousarvion sisällä.

Pääasiallinen sisältö

Lisätalousarvioesitys 2/2024

EU:n lisätalousarvioesityksen nro 2/2024 tarkoituksena on sisällyttää vuoden 2024 talousarvioon ylijäämä, joka johtuu vuoden 2023 talousarvion toimeenpanosta. Ylijäämän sisältävä lisätalousarvioesitys on annettava varainhoitoasetuksen mukaan 15 päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin alustava tilinpäätös esitettiin. Varainhoitovuoden toimeenpano osoittaa yhteensä 633 miljoonan euron ylijäämää, joka siis kirjataan vuoden 2024 talousarvioon tuloina.

Ylijäämän erittely (euroina):

Ylimääräiset tulot: 238 746 744

Ylimääräiset menot: 393 878 830

Ylijäämä yhteensä: 632 625 574

Ylijäämän ottaminen EU:n talousarvioon pienentää vastaavasti jäsenvaltioiden yhteistä osuutta vuoden 2024 EU:n talousarvion rahoittamisessa. Jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien kehitykseen vaikuttavat myös päivitetty omia varoja koskevat ennusteet, jotka ovat saatavilla sen jälkeen, kun omia varoja käsittelevä neuvoa-antava komitea on pitänyt kokouksensa myöhemmin vuoden 2024 aikana. Uudet ennusteet on tarkoitus sisällyttää tulevaan lisätalousarvioesitykseen varainhoitoasetuksen 44 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Osastojen 1 (Omat varat) ja 2 (Käytettävissä olevat ylijäämät) yhteenlasketut nettomuuтокset ovat -1 473 miljoonaa euroa. Alijäämä johtuu pääasiassa kerättyjen tullimaksujen odotettua pienemmästä kertymästä vuoden 2023 lopussa.

Osaston 3 (Hallinnosta saatavat tulot) positiivinen ero alun perin budjetoituun on yhteensä 107 miljoonaa euroa, mikä johtuu ennakoitua suuremmasta verojen, veroluonteisten maksujen ja eläkemaksujen kertymästä.

Muutosten määrä osastossa 4 (Rahoitustuotot, viivästyskorot ja sakot) on 1 766 miljoonaa euroa ja koostuu kilpailun alalla määrättyistä sakoista, viivästyskoroista, muista uhkasakoista sekä sakkoihin ja uhkasakkoihin liittyvistä koroista.

Kaikkien toimielinten osalta käyttämättä jäänyt määrä (ml. aiemmilta varainhoitovuosilta siirrettyjen määrärahojen peruutukset ja valuuttakurssivaihtelujen muutokset) oli 394 miljoonaa euroa vuonna 2023. Komissio toteutti 99,9 prosenttia hyväksytyistä maksumäärärahoista. Käyttämättä jäänyt määrä oli 159 miljoonaa euroa hyväksytyistä määrärahoista sekä 70 miljoonaa euroa vuodelta 2022 siirretystä määrärahasta.

Myös muiden toimielinten osalta käyttämättä jääneiden ja peruutettujen määrärahojen määrät pysyivät alhaisella tasolla. Määrärahoja jäi käyttämättä 39 miljoonaa euroa, ja lisäksi määrärahoja peruuntui 48 miljoonaa euroa.

Lisätalousarvioesitys 3/2024

Lisätalousarvioesityksen 3/2024 kokonaisvaikutus nettona on +3,6 miljoonan euron lisäys sitoumuksina ja maksuina vuoden 2024 talousarvion otsakkeessa 2b. Otsakkeen 2b määrärahoissa ei vuodelle 2024 ole ylimääräistä liikkumavaraa, joten komissio ehdottaa joustovälineen käyttöönottoa tämän lisäyksen rahoittamiseen.

Käytännössä myönnettävä lisärahoitus kohdentuisi niihin menoihin, jotka liittyvät palkattavan henkilöstön palkkoihin sekä toimintamenoihin, mukaan lukien Puolassa ja Ruotsissa nimitettävien ylimääräisten valtuutettujen Euroopan syyttäjien palkkoihin. Yhteensä EPPO:n henkilöstömäärä kasvaisi 20 uudella viralla, jotta voidaan ottaa huomioon kahdesta uudesta osallistuvasta jäsenvaltiosta johtuva ylimääräinen työmäärä.

Puolan osallistuminen EPPO:n tiiviimpään yhteistyöhön vahvistui 29. helmikuuta 2024. Ruotsin tulevan liittymisen odotetaan varmistuvan lähikuukausina

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 314 artikla ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 106 A artikla; erityinen lainsäätämisyjärjestys, määräenemmistö neuvostossa.

Varainhoitoasetus, 18 artikla. Varainhoitoasetuksen mukaan varainhoitovuoden ylijäämä otetaan lisätalousarviolla seuraavan varainhoitovuoden talousarvioon tulona ja alijäämä maksuina. Ottaen huomioon varainhoitoasetuksen säännökset asia ei substanssin puolesta edellyttäisi valtioneuvoston kannanottoa, mutta lisätalousarvioprosessin muoto-seikat kuitenkin edellyttävät neuvostossa jäsenvaltioiden kannanottoa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Lisätalousarvio edellyttää neuvoston ja parlamentin käsittelyä. Euroopan parlamentissa komission ehdotuksen käsittelystä vastaa budjettivaliokunta.

Kansallinen valmistelu

Tämä perusmuistio on käsitelty ja asia on sovitettu yhteen valtioneuvoston sisällä EU 34 (budjetti- ja hallintoasiat) –jaoston kirjallisessa menettelyssä 11.4.2024.

Eduskuntakäsittely

Lisätalousarvioesityksillä nro 2/2024 ja nro 3/2024 ehdotetaan täydennettäväksi EU:n vuoden 2024 talousarviota, joka on eduskunnassa käsitelty U-asiana U 18/2023 vp. Lisätalousarvioesityksistä toimitetaan eduskunnalle selvitys tällä U-jatkokirjelmällä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Lisätalousarvioesityksillä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lisätalousarvioesitys 2/2024

Varainhoitovuodelta 2023 siirrettävä ylijäämä, yhteensä 0,6 miljardia euroa, merkitään tuloiksi vuoden 2024 talousarvioon. Siirrettävä ylijäämä pienentää vastaavalla summalla omilla varoilla kerättävää määrää ja siten myös kansallisia maksuja vuonna 2024.

Lisätalousarvioesityksen nro 2/2024 mukaan Suomen EU-maksut pienenisivät 10 miljoonaa euroa komission edellisestä lisätalousarvioesityksestä nro 1/2024 (annettu 29.2.2024), jolloin Suomen maksuosuus laskisi 1 947 miljoonaan euroon.

Lisätalousarvioesitys 3/2024

Komission lisätalousarvioesityksen nro 3/2024 nettovaikutus olisi yhteensä +3,6 miljonnaa euroa sitoumuksina ja maksuina. Tämän vaikutus Suomelle on noin 59 000 euron kasvu Suomen EU-maksuun. Maksujen kasvu voidaan hoitaa nykyiseen kansalliseen vuoden 2024 talousarvioon sisältyvien Suomen EU-maksuihin liittyvien määrärahojen puitteissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM (2024) 920 final (Lisätalousarvioesitys nro 2/2024)

COM (2024) 921 final (Lisätalousarvioesitys nro 3/2024)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Miika Grönholm, puh +358 295 530 599, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Vesa Kulmala, puh. +358 295 530 548, etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/483/2023

Liitteet**Viite**